

„Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in velja s priložnima „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljana: vse leto . . . . . zml. 4-40. pol leta . . . . . 2-20. četrt leta . . . . . 1-10. Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina. Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu. „Primorac“ izhaja vsakih 14 dni ob enem z neravnimi prepri „Sočinimi“ šovilkami. „Gospodarski List“ izhaja se priložna vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izhaja list že v četrtak.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „poslanice“ plačujejo se za štiritopno petil-vrsto: 8 kr., če se tiskajo 1 krat, 7 „ „ „ 2 „ „ „ 6 „ „ „ 3 „ „ „ Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru. Posamične številke dobivajo se v tobakarni v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr. Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Gosposki ulici št. 9.

Misijon v Trstu.

Interpelacija poslancev dra. Gregorčiča in tovarišev na visoko c. kr. vlado glede odgovora slovenskega misijona v Trstu.

Glasnik člena XV. državnega temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867. drž. zak. št. 142. ima v Avstriji vsako zakonito pripomnina cerkve pravico, da sme skupno in javno izvesti svoje vero; z druge strani pa je c. kr. vlada dolžna vzdrževati javni mir in red ter energično zavrniti vsak poskus, stopenj v ta namen, da bi se motili isti ali spravljali v nevarnost.

Z ozirom na to je imel predstavit. Skofjski ordinariat v Trstu tudi z državne strani pravico, odrediti javni ljudski misijon za dobo od 8. do 17. decembra t. l. za slovensko-ohrskovske cerkve sv. Antona v novem mestu, kjer se se od odsotnosti cerkve obdrževale slovenske prepovedi in ljudski misijon.

Temu pa se je sprla italijansko-italijanska stranka v Trstu, ki se je imel pri misijonu takega misijona pri občinstvu, občinskotega cerkve. V svoj občinski svetla tedaj pospremal je neke misije sestavljalo župani, da je pospremaljo imela takemu skofjsko-ohrskemu ordinariatu, kjer so iskano je seznaniti kot odvajanje italijanske narodnosti in kot nevarnost za javni mir in red, in kaj tudi okreniti proti temu.

Župan je potrdil, da res obstaja taka nevarnost, predvidevati se nameram pospremaljo, da glede na nastop, ki se je med obdržavali, ter upavajo, da je pri c. kr. namestništvu storiti potrebne korake, da se prepriča napovedani misijon poteka namestništvu.

Mimo tega se je župan izjavil pripravljeno, poslavit na dnova vsi jedne predstavitelj sej občinskega sveta spremenoma do sv. službe, v kateri naj bi bili navedeni vsa italijanska narodnost ali čim skofjskega ordinariata, pomenom se slišajmo, o katerem se postaja govor, ne da bi se bilo navedeno vladnemu zastopniku vedno imenoma naznanjati kakoristno, proti temu, da se župan tako postavlja proti cerkveni občinski, bera se brata spravljati svoje stališče v zvezi s to krvo razne katere narodnega napela in po tem izloči svoje postovanje.

Digajati se se b. l. sicer slučaj, da se je v mestnem svetu trzaskem, katera zastopa 11.000 katolikov poleg 8000 drugoverov, započela katoliška cerkvena oblast na tak način, da je bilo smatrali, da kol krvoše krvoše toj oblasti dolžne ubranosti in splošnavanja, ne da bi bila proti huzurizovanju c. kr. vlada, katere avtoriteti je bila kristianska vera vsikdar največja opora.

Cerkvi sovražne manifestacije pa niso ostale vsikdar omenjene na sobano mestnega sveta, ampak razširile so se sedaj pa sedaj tudi na ulico ter se slišajno razvile v „obročarje“, ob katerih so metali kamence na predstavnika škofa, vozatnega se v katodraško, ter pokladali petarje pred skofjski stanovalnje, ne da bi bila c. kr. vlada izvajala posledice iz takih dogodkov.

Zlasti hoče nemila dokazati občinski svet, da je Trst čisto italijansko mesto, dasi po zadnjem ljudskem šteju biva v občini poleg 100.039 domanih in kakih 20.000 inozemskih Italijanov tudi 27.725 Slovencev, od katerih spada 8564 na mesto, 9332 na predmestja in 9829 na ozemlje trzasko.

Odkar je v zadevi uradnih tabel po Istri zmagalou potučenou občinstvo nad vladnim zastopstvom ter slavilo to zmago hrupnimi demonstracijami, pri čemer je prednjačil občinski svet, nahaja se isto — v svesti si svoje moči — v stanu lahke razburljivosti, in le mijelej v občinskem svetu na mogočosti, da bi se utegnila moliti javni mir in red, ka-

kor so namignili v seji z dne 27. novembra, — ako temu c. kr. vlada ne ugovarja takoj — zadošča, da res pride do nevarnosti takega motenja.

Po takem je bila dolžnost navzočemu vladnemu komisariju, da takoj razprši sluhne begazni in pokaže na meč, katerega je Bog poveril svetni oblasti, da mora vzdrževati mir in red.

Mesto tega je c. kr. vlada ugodila zahtevi, stavljeno do nje po županu, prijaviši skofjskemu ordinariatu, da ne janči za vzdrževanje javnega mira in reda v slučaju, da bi se obdržavali napovedani misijon; ter pripraviti ordinariatu, naj bi se misijon obdržaval v kakem kraju okolice trzasko.

Vsled tega je moral skofjski ordinariat odgovoriti odrediti misijon in župan se je poznal izloči svoje zahtevou c. kr. namestništvu na storiti uslugi.

Na tem je bilo veliko veselje v Izraelu in niza časopisja, ki je vsliknilo besede: E poi si dan che profar non serve. Kričati in demonstiranje so zopet začeli.

Opiti na to, dovoljujejo se podpisani vprašanje na c. kr. vlado:

1. Ali se znanje visoki c. kr. vladi otiče, ki se obitajo od tamotnega občinskega sveta in c. kr. namestništvu predstavitelju ordinariatu trzaskemu pri izvajanju njega skofjskih dolžnosti?

2. Ali odobrne ista izjava, dano od c. kr. policjskega ravnateljstva, da v slučaju slovenskega misijona v cerkvi sv. Antona v novem mestu ne bi bila v stanu vzdrževati javnega mira in reda?

3. Smatra-li odnošaje normalnim v deželi kjer izvaja največja c. kr. dež. oblast, da ne more vsiliti svoje dolžnosti?

4. Ali ne meči, da tips avtoriteta države pri takih odnošajih ter da treba odgovoriti radikalno?

5. Ali se jej ne zdi, da li bil že čas, da se postavi po robu nevarnim elementom v Trstu ter da privoči stiskanemu katoliškemu prebivalstvu, tudi če pripada isto slovenski narodnosti, postavlno varstvo pri svojem misijonu javnem izvajanju vero?

Na Dunaju, dne 7. decembra 1894.

Dra. Gregorčič, Alfred Coronini, Naberger, Križar, dr. Ferjančič, Spinčić, Biankini, Doper, dr. Schlesinger, dr. Bulat, Šupuk, dr. Wolan, dr. Klac, Romanovsk, Telišowski.

Naše železnice.

Interpelacija drž. posl. Alfreda grofa Coroninija in tov. v seji 7. t. m.

„Da je poltaka c. kr. vlade, katersna se je doobitja in Primorskem vodi, na škodo državi, občini in dobroimislencema dele prebivalstva, to je fakt, negar škofljivost so papalnomu patrbiho zalije dogodbe. Žal da se ta smer tudi v prometnopolitno in ozirom pri železniški politiki vidi.“

Znamo je, da irredentovska stranka v Trstu in v Gorici neče nič vedeti o kaki železniški zvezi z avstrijskim ozadjem, dočim z veseljem polpiru najtesnejšo zvezo z sosedom Italijo.

Stevini sproženi železniški projekti, kakor Trst-Gorica-Predel, Divača-Loka, Gorica-Ajdovščina-Postojna, Gorica-Sv. Lucija-Boninj, izvirajo večinoma iz najboljših intencij, izkoriščajo se pa v to, da se prouzročajo nasprotni in zmošnjave, na kateri način se z večjim uspehom preprečuje vsaka zveza z notranjnimi deželami avstrijske monarhije.

Pač pa se je gradila proga Trzic-Červinjana, katera bo po zgradbi kratke proge S. Giorgio di Nogara postala že v kratkem „direktisina“ (najravnija zveza) mej Trstom in Benetkami.

Zdaj se hoče mesto Gorica s parnim tramvajem do Červinjana zvezati z državno mejo, za katero podjetje se bodo kakor pri zgoraj imenovani progi naložila bremena tudi slovenskim davkoplačevalcem v deželi, kakor da so misera contribuens plebs.

Silno zanemarjanje slovenskega dela te mejne dežele glede železnice, obžalovanja vredna usoda železnice čez Predel, zgradba železnice v Pantebo — ki je jedna največjih trgovinskopolitičnih hib, katere so se storile v Avstriji, v tem slučaju za časa liberalne vlade, — vse to so okolnosti, ki morajo vzbujati nezaupnost in nezadovoljnost in ki na kaj poseben način osvetljujejo blagoholnost in sposobnost pri teh stvareh prizadetih vlad.

Sedanja vlada, ki je na svojo zastavo zapisala gospodarski program, bi morala konec narediti tej prenesrečni prometni politiki, ki je jeden glavnih vzrokov na jugu vladajočih državi sovražnih razmer, in bi morala contributivne elemente z železnicami prikleniti na državo.

Starodavna, goreča želja prebivalcev vipsavske doline je železniška zveza od Gorice čez Ajdovščino v Postojno. Razložiti različne faze tega projekta bi bilo in preobširno, omejit pa je, da se je odbila prošnja za predkoncesijo za cestno železnico iz Gorice v Ajdovščino, ker je vojna uprava zahtevala normalnotirno progo, in da je vsled tega deželni zbor pokoneznegrofijske in gradiske deohl soglasno prispevale za priprave in za zgradbo zahtevane normalnotirne železnice, ter da se je po izvršitvi generalnega projekta vsilil že l. 1893. ogled predlagane proge.

Malo pred rešitvijo pa se je, najbrž iz ozirom na troške, zopet oživil stari spor, ali bodi železnica normalnotirna ali ozkotirna.

Zopet se je mislilo na ozkotirno železnico. V to svrhu so si v minolem poletju visoki in merodajne osebe ogledale progo in prebivalstvo, ki se je v svoji skromnosti udalo premenjenemu položaju, jiti je z veseljem vzprejelo.

Ker pa visoka vojna uprava iz tehničnih strategičkih ozirom zahteva, da bodi proga Gorica-Ajdovščina-Postojna normalnotirna in ker se ni znano, kako stališče zavzemata glede te zahtevne prizadeti ministerstvi, finančno in trgovinsko, se je v svojih pričakovanjih že tolikokrat prevaranega prebivalstva polastila velika klavernost in nezadovoljnost.

Z ozirom na to, kar se je reklo in z ozirom na okolnost, da bi bilo v največji meri krivično, ako bi se velika slovenska večina prebivalstva vsled nje zastopnikom usiljenega deželnozborskega sklepa obremenila s prispevki za železniške zgradbe na Furlanskem in za svoj dobri denar dobila obljube, naj jih da tudi kak namestnik, in zagotovila, katere se ali po spletkah preprečijo ali pa „plemenito“ preključijo, kakor se je zgodilo s subvencije občine goriske, ne vidi pa izpolnjene svoje opravilne zahtevne glede primerne železniške zveze z državnim središčem;

Z ozirom na zalostni gospodarski položaj, v katerem se nahaja skoro izključno s kmetijstvom baveče se prebivalstvo slovenskega dela dežel vsled pretirano visoke cenišve za zemljski davek, vsled uveljavljenja vinske klavzule, vsled neprestanega razširjevanja trtne usi, vsled padanja cene žitu, vsled propadanja sviloreje in vsled nedostajanja primernih cest;

z ozirom na to, da bi slovensko prebivalstvo vsled svoje vedno dokazane zvestobe za cesarja in za državo zaslužilo vsaj nekoliko obzirnosti in da bi po ožji zvezi s svojimi rojaki in z državo bilo poklicano, bila trdnjava proti sovražnikom monarhije, morala bi vlada uvazevati take argumente in začeti z zgradbo primerne železnice.

Z ozirom na to si dovoljujejo podpisanci vprašati g. trgovskega ministra:

1.) Ali hoče Nj. ekscelencja zvezati Gorico po direktni progi z notranjnimi deli države in to v najbližji prihodnosti?

2.) Ako hoče, kako je upanje, da se izvrši železniški projekt Gorica-Ajdovščina-Postojna?*

To interpelacijo so podpisali poslanci: grof Alfred Coronini, Dvořak, Dostal, Ferjančič, dr. Bulat, Perič, Dapar, dr. Klaič, Troll, Jax, Kaftan, Slama, dr. Gregorčič, Spinčić, Šupuk, Schlesinger, dr. Scheicher, Biankini.

Porotno sodišče v Gorici.

Interpelacija Alfreda grofa Coroninija, dr. A. Gregorčiča in tovarišev do njegove prevzvišenosti gospoda pravosodnega ministra v seji 10. t. m.

„V pokneženi grofovini goriski in gradski prebiva po zadnjem ljudskem šteju 135.020 Slovencev in le 76.514 Italijanov.

Ker pa slovensko prebivalstvo v onih svojstvih, ki usposabljuje koga za porotnika, vsaj ne zaostaja za furlanskim, utegnilo bi se misliti, da se nahaja tudi v seznanjih porotnikov pravično razmerje med obema narodnostima. Ali temu ni takó!]

Od kar poslujejo porotna sodišča, nahajal se je italijanski, oziroma furlanski živelj v neprimerni večini v porotnik imenikih. Le redko je bilo videti na porotni klopi enega, največ dva Slovencev.

Po doslej veljavnem običaju je tudi težko drugače mogoče. V letni imenik prihaja komaj eden do dva odstotka tistih slovenskih državljanov, ki imajo zakonito sposobnost za porotno službo, kajti pri sestavljanju tega imenika velja načelo, da je treba načeloma izključiti od porotne službe vse tiste, ki ne poznajo italijanskega jezika. Takó imá n. pr. Tolminski politički okraj, ki šteje blizu 40.000 Slovencev, v letnem imeniku porotnikov za l. 1894. le devet porotnikov, dočim jih je imel v poprejšnjih letih celó le štiri do šest. Od teh slovenskih porotnikov v letnem imeniku je redko kdaj izžrebanih več nego tri do štiri, katere pa pozneje v največ slučajih odklonita bodisi državni pravdnik bodisi laški zagovornik, ako niso bili že prej oproščeni od predsednika.

Takó pride, da imajo porotna sodišča v Gorici povsem laško lice.

Slovenske izpovedi zatoženčeve ali priče prestavlja porotnikom tolmač, nepopolno in čestokrat krivo. Ako se pa slučajno nahaja med porotniki kak Slovenec, tedaj se temu ne raztolmači v njegovem jeziku onega, kar se je razpravljalo laški. Izpovedi Italijanov, naj bo zatoženec ali priča, se ne prevedejo na slovenski jezik. Državni pravdnik in zagovornik govorita vedno le italijanski, enako predsednik svoj konečni govor. Ti govori se nikdar ne poslovenijo slovenskemu porotniku.

Od slovenskega porotnika se zahteva, da imá italijanski jezik v popolni lasti, dočim se od Furlana ne zahteva niti najmanjše znanje slovenščine.

Kakó neugodne posledice imá taka sestava porotne klopi, pokazale so na prav žalosten način neke pravde v zadnjih letih, ki so prišle v konečno razsodbo tudi pred kassacijski dvor, in v katerih so si stale nasproti stranke različne narodnosti. V teh pravdah so bile navadno potrjena vsa obtežujoča uprašanja natančno z onim številom (12, 11, 10), kolikor je bilo laških porotnikov.

Slovensko prebivalstvo je spoznalo krivico, katera se mu s tem dela, in zahteva odpomoč, ki se kaže toliko nujnejša vsled

jenja, katero so uročili zadaji do-
Primorskem.

Ker je slovensko prebivalstvo v grofo-
vinski in gradiški krajevno ločeno od
skega, in ker ste že nad deset let v
le po dve porotniški zasedanja, takó
bi se dalo odpomoči temu zlu s tem, da se
porotna klop razdeli in da se vrše v znišlu
zakona po štiri porotna zasedanja.

Že interpelacija z dne 9. dec. 1893. je
kazala take odnose pri porotnem sodišču v
Gorici in zavzela stališče, da bi se dali od-
praviti taki nezdržni in ponovno obzalovani
odnosaji upravnim potom z natančnim
izpolnjevanjem zakonitih predpisov o sestav-
ljanju porotnih imenikov. Ker pa visoka c.
kr. vlada doslej še ni nastopila te poti, do-
voljujejo si podpisanci uprati njegovo pre-
zvišenost gospoda pravosodnega ministra
sledede:

1. Ali je njegova prezvišenost voljna,
strogo paziti na to, da se sestavljajo letni
porotni imeniki v pokneženi grofovini goriski
in gradiški natančno po zakonitih določbah,
da se zlasti sprejmejo v nje vsi taki Slovenci,
ki imajo v to zakonite lastnosti. brez ozira
na njih oddaljenost od sedeža sodnega dvora
in brez ozira na njih znanje laškega jezika?

2. Ali je njegova prezvišenost voljna,
delovati po zakonitem potu na razdelitev po-
rotne klopi v Gorici, in sicer takó, da se
bodo vršile proti slovenskim zatožencem le
slovenske, proti laškim zatožencem pa le laške
obravnavave?

Na Dunaju, 10. dec. 1894.

Dr. Ferjančič.	A. Coronini.
Nabergoj.	Dr. Gregorič.
Dr. Spincič.	Biankini.
Dr. Gessmann.	Laginja.
Dr. Brzorič.	Dr. Dvořák.
Liechtenst. in.	Thurnher.
Dapar.	Jax.
Kušar.	Dr. Scheicher.
Perič.	Dr. Lueger.

Schlesinger.

Breznačelnost „Prim. Lista“.

(Izv. dop.)

Ob vladnem ovsu masteči se Hohen-
wartov list v Ljubljani se je našim besedam
odzval. Na različne britke resnice ni vedel
druzega odgovoriti, kakor to-le: „Soča“,
govoreča o koaliranih slov. državnih poslancih,
piše: „Eden je že dosegel svojo
službo, po čemer je toliko časa hrepenel.
Pripomogli so mu k temu posebno govorniki
kat. shoda“. Torej, prof. Šuklje — tega nam-
reč ima tukaj „Soča“ v mislih se ima po-
sebno govornikom katoliškega shoda zahvali-
liti, da je postal dvorni svetnik. Pač ni mi-
slil n. pr. preč. g. dekan Mat. Sila, da bo
s svojim govorom, ki je tako elektrizoval
poslušalce, pomagal narejati tudi dvorne
svetnike. In vzlasi poslancu Šukljeju naj bi
bil kaj pripomogel kot shod, zoper katerega
je uprav prof. Šuklje napravil protidemon-
stracijo v Novem mestu!? Kaj takega pisati
je mogoče le „Soča“! In to je po besedah
„Soča“ sijajni dokaz, da se je do pitice
vresničilo, kar je pisala „Soča“ povodom
kat. shoda“.... Iz tega je razvidno, da vladni
list hoče po vsej sili svetu dokazati, da go-
vorniki kat. shoda niso pripomogli Š. do
one službe. Kako najvno in neumno je, na-
vajati preč. g. Mat. Sila, ko je vsakdo na
prvi pogled opazil, da smo mislili v svojem
članku one govornike, ki so s Plenerjem
šampanjec pili in ki „zjutraj, ko vstajajo, se
prekrižajo...“ Ti so bili glavni govorniki in
voditelji kat. shoda, zato je naravno, da le
ljubljske gospode imamo pred očmi. O
drugih govornikih kat. shoda, posebnó izven
Kranjske, s no prepričani, da so imeli dobre
namene. Da so res govorniki na kat. shodu
pripomogli Š. do visoke službe, o tem je vsa
Slovenija prepričana. Sosebno redni poročev-
valec Hohenwartovega lista je to več kakor
jasno pokazal, ker ga je v svojih poročilih
vedno zagovarjal in pri „katoliški“ stranki
na Kranjskem pokrival. Saj je obče znano,
da je bil Šuklje voditelj slov. konservativcev,
ki so se mu pokorili na Dunaju v vseh re-
čeh, dasi so dobro vedeli, po čem mož bre-
peni. Zato pa je bil brez skrbi, ker je imel
za sabo voditelje kat. shoda in kat. stranke
na Kranjskem, „ki so prišli do upliva le
vsled kat. shoda“. Prav dobro se še spo-
minjamo, kako malo zaupanja je užival Kl.
do kat. shoda, še manj nam Primorcem

prav dobro znani P. „Pred leti celo je mladi
Kalan kandidoval proti Kl. v dež. zbor.
Tudi naše gospode v Gorici pri „Pr. L.“ so
Hohenwartovci na Kranjskem oslepili, češ
„kmalu bode Kl. osamljen na Kranjskem...“
To se je v duhovskih krogih na Goriskem na
vsa usta zatrdjevalo. Imajoči označena dejstva
pred očmi, lahko rečemo, da oni govorniki
kat. shoda so bili pred kat. shodom v veli-
kih zadregah, ker niso imeli veljave. „Veljavo
so si še le pridobili pri kat. shodu“. Tu še
le se jim je začelo ploskati in njih delavnost
priznavati, tako da zdaj je vse pozabljeno,
kar so delali pred kat. shodom in kar de-
lajo po kat. shodu na Dunaju. Kl. in P. sta
si zavarovala hrbet s kat. shodom, zato se
pa brezskrbno grejela ob vladnem solcu.
dobro vedoča, da onim, ki so za kat. shod,
se jim ni treba bati. Zadošča, da kdo reče:
„Mi smo tudi za kat. shod“ — pa je —
vse odpuščeno, vse sme delati javno in pri-
vatno. Zadošča, da doma v Ljubljani se go-
vori o veri, na Dunaju je treba obesiti vero
na klin, kadar židje velevalo. Da ni bilo
kat. shoda, gotovo bi „govornika“ kat. shoda
drugače postopala; bala bi se na Dunaju
tako delati, kakor zdaj delata. Ne čudimo
se torej, ako so skoz in skoz podpirali Š.
in držal mu hrbet za višje mesto. Očividni
dokaz imamo v znanem prizoru: Ferjančič s
„Slovenecem“ v roki — in Šuklje v državnem
zboru. K. je hotel vsekako zagovarjati Š., a
v uredništvu je bil v tem slučaju sestavljen
znani članek proti Š. Tu smo videli, da
prav govorniki kat. shoda so bili, ki so na
vso moč delali, da bi opravičili Š. denunci-
ranje. Računili so na kat. shod. „Mi smo
tudi za kat. shod“, so si mislili, „zato ni
se nam bati upora v Ljubljani. Članek
proti Š. v Sl.“ ni bil sestavljen zaradi poli-
tike na Dunaju, nego zaradi tega, ker Š. je
bil proti kat. shodu, kakor se je izjavil v
Novem mestu. Da je ta mož se izjavil za
kat. shod, nikdar bi ga Hohenwartov list ne
napadal, dasi bi ngnjal koristolovno politiko
na Dunaju“. S tem člankom je zopet pokazal
vladni list v Ljubljani svojo nedoslednost,
breznačajnost. Ako bi hoteli biti dosledni,
moral bi tudi Kl. in P. jednak članek po-
svetiti, ker jednako s Š. postopata na Du-
naju. „V tem, da Š. se ne skriva za kat.
shodom in se ne ogrinja s kat. plaščem, je
bolj spoštovanja vreden, nego dva govornika
na kat. shodu“, ki sta za hrbtom kat. shoda
se zvezala s Plenerjem. „Da, kat. shod postal
je v zadnjem času najboljšo sredstvo, za
časti hlepne, koristolovne namene“. Leta
1892. v št. 31. je „Nova Soča“ pisala:
„Boj naš proti tujstvu je trd in potrebuje
neizmerne požrtvovalnosti, delavnosti in od-
ločnosti; vsega tega pa narod naš prav nič
ne opaža pri tistih ljudeh, „ki hočejo po
hrbtu katoliškega shoda plezati na vrhunec
vkljub svoji znani preteklosti...“ In v št. 32.
istega leta: „Misel je dobra, (namreč kat.
shod. op. dop.) ako se izvrši tako, kakor
edino zahteva korist celokupnega naroda
slovenskega, kar se nadejamo. Čudne sadove
bi pa rodil, ako bi se dovršil po željah ne-
katerih ljudij, ki hočejo to uzvišeno namero
zlorabiti v svoje osebne in strankarske na-
mene“.... V št. 33. zopet: vse vrvi so že
popokale, a edina rešilna vejica se jim je
še prikazala v podobi ljubljanskega shoda.
In te vejice so se krčevito oklenili, „ker ta
je njih zadnja nada, da bi mogli še kdaj
zlezti na vrhunec politične moči in slave, po
kateri toli vroče hrepenijo“... Ali se niso
uresničile besede „N. Soča“?!

Ugled kat. shoda je padel pod ničlo.
Glavni govorniki in osnovatelji vzeli so mu
v zadnjem času vso veljavo. Povemo odkrito,
da se moramo sramovati imena „katoliško“,
ker danes je katoličanstvo in vladno pri-
staštvo isto. Svetni ljudje se čudijo, da
cerkveni krogi in sploh katoliške stranke
podpirajo židovsko vlado. In potem naj vera
napreduje?! Kcalicije v nenačelnih rečeh s
svojimi rojaki nočejo, pač pa z židi! —
In take ljudi, take breznačajneje hvali „Tr.
List“! Žalostno!

Shod zaupnih množ v Ljubljani.

(Dalje.)

Posl. dr. A. Gregorič pravi, da je na-
svetoval, naj se v točki VI. deželni odbor
kranjski ne označi kot „narodni“, ampak le
kot „slovenski“, ker je naroden samo tisti,
ki čuti narodno in čigar delovanje je narod-

no, deželni odbor pa ne spada v tako vr-
sto, nego v njem sedé po večini le rojeni
Slovenci (Res je! Dobro!)

Posl. prof. M. Mandić priporoča glede
na to, da se načrti resolucij sklicujejo izrec-
no na resolucije shoda slovenskih in istrsko-
hrvatskih poslancev z l. 1890., glede na to,
da dosledno II. točka podsteva tudi istrske
Hrvate in naposled glede na to, da je poli-
tično delovanje Hrvatov in Slovencev v Istri
in v Trstu neločljivo, — naj bi se v reso-
lucijah povsod zraven slovenskega, imeno-
valo tudi istrsko-hrvatsko. Predlaga nadalje,
naj se glasi točka I: „Vsi za ohranitev slo-
venskega in istrsko-hrvatskega naroda in nje-
gove zemlje, za gojitev in nekršeno javno ve-
ljavo slovenske in istrsko-hrvatske narodnosti,
slovenskega in hrvatskega jezika vneti Slo-
venci in istrski Hrvatje, katerim je zlasti tudi
pri sreči, da se s primernimi sredstvi razvija
kulturalna vzajemnost z vsemi slovanskimi ple-
meni in politična vzajemnost z avstro-
ogerskimi Slovani naj se za odločno in
neomahljivo delo v ta namen združijo in
organizirajo po vseh slovenskih pokrajinah
in v Istri“. — Iz začetka točke V. naj se
izpuste besede o „Obraca“ do „četa“, a
uvod naj slove: „Slovenci in istrski Hrvatje
kot versko-naravno in dinastično čuteči
narod zahtevajo...“

Predsednik opozori, da je osnoveni
odbor radi gladkeje dikeje vzajemnost med
slovenskim in istrsko-hrvatskim narodom, o-
ziroma njunimi poslanci označil splošno v II.
točki kakor je to v resolucijah poslanskega shoda
z l. 1890.

Gosp. posl. dr. Anton Gregorič: Slav-
na gospoda! Ko se je sklical pred dvema le-
toma prvi katoliški shod v Ljubljani, prišli
smo tudi Goričani ter dejanski se udeležili
njegovega dela. V odseku za narodno orga-
nizacijo sem poudarjal z ozirom na Gorisko,
da pri nas ni načelnih razlik, da nam je mo-
goče in potrebno združiti na podlagi ver-
ske resnice, katero vsi priznavamo. Vidnega
združenja nismo dosegli, a zdi se mi, da v
moji ožji domačiji niso več nasprotstva tako
velika, kakor so bila velika prej. Katoliška
načela priznava pri nas vsakdo, a tudi na-
rodnih načel nikdo ne taji. Kar brani, da
nismo še popolno jedini, so razne slabosti.
Preteklo poletje sva imela z velezaslužnim
grofom Alfredom Coroninijem več volitnih
shodov ter poudarjala, da goriski Slovenci
suo katolišk. slovensk in avstrijski narod, in
vse nama je pritrjevalo z veliko navdušenostjo,
duhovstvo in svetno ljudstvo. V tem smo
jedini.

Za danes nas je zopet povabil v Ljub-
ljano osnoveni odbor na shod zaupnih množ,
in zopet smo tu. Kaj nas je prignalo? Osnov-
valni odbor priporoča v V. in VI. resoluciji,
naj se Slovenci za odločno in neomahljivo
narodno delo združijo in organizirajo po
vseh slovenskih pokrajinah na verski in na-
rodni podlagi. Ko gre za združenje, ko gre
za organizacijo, smo tudi goriski Slovenci pri
rokah. Malo nas je Slovencev, in se ti naj bi
bili mej seboj razdeljeni in morda celo v
prepiru? Kdo si more misliti večjo nespa-
met od te? Le sovražnik, ki hoče naš pogin
in vse hudo, nam more kaj takega želeti ali
na to delati. V slogi je moč! Zato bo vsak
Slovenec, ki hoče dobro svojemu narodu, de-
loval za združenje. To je tudi naša želja,
zato smo prišli k današnjemu shodu.

Znano vam je, gospoda, da se z jedne
strani poudarja narodnost, z druge pa vera,
in to daje povod prepričanju, kakor da bi ne
mogel biti Slovenec ob enem naroden člo-
vek in veren katoličan. Kdor je res naroden
in ljubi svoj rod, se bo potegoval za vse
njegove svetinje, ko bodo v nevarnosti: za
gnotno blaginjo, za omiko, za politične in
jezikovne pravice, in tudi za katoliško vero,
ki je njegov najdražji zaklad. In kdor je v
resnici veren katoličan, se bo potegoval za
vero in za vse druge pravice narodove, ki
imajo v verskih resnicah svoj najtrdnější te-
melj in svojo zaslombo. Narodnost in vera
se torej dasta družiti, in sicer takó, da na-
rodnost dobiva v veri svoje požlahtnjenje in
svoje merilo.

Ker pa ni lahko, da bi kdo na vseh
poljih, v vseh strokah deloval za svoj narod,
bodimo hvaležni vsakteremu, ki deluje v svoji
stroki, v svojem delokrogu, po svojih moteh.
A to pa smemo zahtevati od vsakega Slovenca,
zvestega sina svojega naroda, naj ne podira
nobene blaginje narodove, naj ne ovira no-
benega podjetja, ki služi v resnično korist
narodu. Pri narodnem delu potrebujemo vse

svoje ljudi, nikogar ne odbijajmo in nikogar
ne podimo od sebe, ki hoče delovati v so-
glasji s temi načeli. Skrbimo, da bode delav-
ce v vedno več in da se vsi ti delavci zdru-
žijo pod jedno zastavo, pod tisto staro in
slavno slovensko zastavo, katero so nosili
Slomšek, Einspieler, Bleiweis in drugi delavci
in borilci na narodnem polju.

Ker kliče I. in še bolj VI. resolucija k
organizaciji, ki naj bi obsežala vse sloje na-
roda, k združenju na podlagi verskih in
narodnih načel, zato smo tudi Goričani prišli
k shodu s srčno željo, da bi se to, če tudi
le polagama, v resnici doseglo.

Slavna gospoda! K. VI. resoluciji se
posebe par besed. Pričujoča resolucija spo-
minja na dogodke zadnjih dveh let v naši
domovini. Pravi, da se je sestavil program,
ki nima narodnosti kot smoter. Ni dvoma,
da te besede merijo na program katoliškega
shoda. Ta program ima kot prvi in glavni
smoter versko-nravno vprašanje v mnogo-
vrstnih odnosajih, vendar kot tak ne izključuje
narodnosti, katero marveč na več mestih iz-
rečno poudarja. V tem oziru naj omenjam
njegove resolucije k solstvu. Jednako odločne
so njegove resolucije o narodni organizaciji.
Omenjeni shod je imel pa tudi svoje razloge,
da se je živo poprijel verskega vprašanja.
Skoro se mi zdi, da oni program po svoji
vsebini bi ne mogel podpirati brezbriznosti
in nemarnosti v narodnih ozirih, ali podpise-
ga lahko tudi tak, kdor ni Slovenec. Opre-
kati se tudi ne da, da posamezniki program
tako umevajo ali tako izvršujejo, kakor ni
narodu v prid. Program katoliškega shoda pa
po svoji vsebini ni obzalovanja vreden, ker
je tak, da se mu z verskega stališča mora
pritrjevati. Obzalovati je le, da so okoliščine
nanesle razdvojitve. Ali upajmo, da je ta
razdvojitve le začasna; ona utegne biti še
koristna, ako jej bo namreč sledilo združenje
vseh Slovencev na versko-narodni podlagi, še
krepkeje in še močnejše nego je bilo kedaj.
V to naj bi pripomogel današnji shod in nje-
gove izjave! (Odobrovanje.)

Kar se tiče predloga g. prof. Mandića,
omenja govornik, da se je vprašanje o poli-
tični vzajemnosti z avstro-ogerskimi Slovani
razpravljalo že na shodu poslancev l. 1890.
in je bilo to tisto, ki je največ časa zahtevalo.
Tedaj se vzajemnost v takem obsegu ni
vzprejela in bilo bi tudi sedaj, če hočemo de-
lati složno, najbolje, ako se držimo stališča
shoda l. 1890. in odobrimo resolucije, kake-
šne so v načrtu. (Dobro! Dobro!)

Gosp. Fr. Podgornik iz Trsta zagov-
arja dodatek tržaskih Slovencev, naj bi gojili
kulturalno vzajemnost z drugimi Slovani „s
primernimi sredstvi“, politisko vzajemnost pa
z vsemi avstrijskimi Slovani, posebno s Hrvati.
Dalje utemeljuje po Mandiću prečitano pre-
membo glede na versko-naravno in dina-
stičsko čustvo, katerega v Slovincih ni treba še
le gojiti, ker mi suo že enako čuteč narod.

Posl. prof. M. Mandić: Z ozirom na
to, da se naj po načrtu resolucij razvija
kulturalna vzajemnost mej vsemi Slovani,
uvažuj se tudi razvoj politične vzajem-
nosti s primernimi sredstvi. Meni je do-
tega, gospoda, kake smotre in kakov pravi
skončatek pokažejo te resolucije. (Odobra-
vanje mej Tržščani.)

Predsednik g. dr. A. Ferjančič:
Ze preje sem naglašal, da se je danes treba
prečno baviti se z bližnjo bodočnostjo, z
aktuelnimi vprašanji. Tukaj pa gospolje iz
Trsta nekaj zahtevajo, kar daleč preseza naš
današnji program (Dobro!) Omenjam samo
predloga, kateri se je sedaj konstatiral. Jaz
pravim, da to presega smoter našega shoda
in to velja uvaževati, če hočemo zjediniti se
na kak program. Če nikdo drugi ne želi
besede, prosim g. poročevalca. (Nemir mej
tržaskimi Slovenci in klici: Gospodu Mandiću
besedo!)

Gosp. dr. K. Triller: Jaz mislim,
da se je v zborovanje utihotapilo nekako
nesporazumljenje. Opozarjam, da se obrav-
navanje o teh predlogih danes odlaga iz
taktičnih, zgolj taktičnih razlogov. Današnji
shod nima takega obsirnega programa. Da-
našnji shod naj reši vse točke v 5 urah, to
pomislite, gospoda! Ako se bomo tako
dolgo lovili pri prvi točki, kaj hočemo pri
drugih točkah? Te resolucije odmenjene so
za položaj, kateri se je pojavil med Slovenci,
zlasti na Kranjskem, in naj nam bodo nekak
zlati most. V ta namen prosim, naj se danes
razmotrivajo samo ta vprašanja, katera so

Dalje v prilogi.

40 kr. — Županija Sv. Križ 20 kron. — Gosp. Filip Trpin, župan v Sv. Križu 1 gld. — Gosltje „pri zvezdi“ 14 kr. 5 vin. (menda zakasnjeno). — C. g. Bl. Bevk v Jagerščah 1 gld. — Zložili prijatelji pri odhodu gosp. Janeza Lična v Rumunijo 3 gld. 4 kraj. — Gena. Olga Konjedie nabrala med staršini, ki so volili župana, 4 gld. — Gsp. Bizjak L. v Kafu 1 krono. — Občija Smarje 20 kron. — Krokarij v Smarjah 3 gld.

Za „božičnico“: Gospa Pavlina Pajkova slovenska pisateljica na Dunaju 5 gld. — C. g. Fran Stepančič na Ollici 5 gld. 40 kr. — C. g. Josip Furlani, duhovnik v Villi Vicentini, 2 gld.

Po položnicah pošne hranilnice nam je došlo: Preč. g. Jernej Ramoveš, župnik v Poljanah 5 gld. — Vanderček v Repentabru 1 gld. — Preč. g. Ivan Dugulin, župnik v Repentabru 1 gld. — Preč. g. Ivan Dugulin, župnik v Ajdovščini, 1 gld. 20 kr. — Gsp. Ferd. Hönig, trgovec v Kanalu 1 gld. 80 kr. — Gsp. Olga Kofol v Kanalu 1 gld. — V naši gostilni pri igri „brurr“ med slovenskimi rodoljubi zbral pod geslom: „Bog in narod!“ 1 gld. 5 kr. — Ves la družba pri igri „bum“ v Cerknem (poslal g. Peter Jurman) 6 gld. Gospa Mara Primožičeva na Dunaju za „božičnico“ 5 gld. — Gsp. Leop. Pavlin v Gabrijah pri Ajdovščini 1 gld. — V Boleu so zbrali vsled volitve novega župana: Matija Mlekuž 1 gld. 50 kr., Neimenovan 50 kr., A. A. Mlekuš 50 kr., Anton Mlekuš v Kalu 50 kraj., Jožef Kays v Soči 20 kraj., Andrej Flajs 30 kr. — Gospa Matilda Klošič pi. Sapladoski v Trstu 2 gld. — Trije prijatelji „Sloge“ v Trstu 3 gld.

V dveh številkah zaporedoma smo pričeli zares krasno število darov, ki pričajo o poštrevnosti našega občinstva za dobro slovensko stvar. Naj bi ostalo še nadalje tako. — Ako se urine v izkaze kaka pomota ali pomanjkljivost, kar ni nič ložjega nego to, kakor smo že čisto naglašali, prosimo prav lepo, da se vsakdo blagovoli takoj oglašiti, da se reč uredi, kakor treba. — Odlična hvata darovalcem! Bog z nami!

Nečuvana predrznost!! — Italijani so oprizorili popolno revolucijo zaradi nedolžnih dvojezičnih napisov. — kaj naj rečemo pa mi Slovenci k tem-le odnosom?

Pred par leti smo zgrabili v „Sober“ davkarje v Koprnu — torej v čisto slovenskem okraju, — da pošilja laške plačilne naloge. Takrat so se prizadeli gospodje izgovarjali, da se je to pripetilo le zategadel, ker so slučajno pošle slovenske tiskovine. — Ali svo kaj se godi še dandanes! Z Nabrežine smo prejeli tčeraj tri listine k omeniske davkarje, ki imajo besedilo ločeno v slovenskem, nemškem in laškem jeziku, a izpolnjen je v edno le laški del.

Kaj naj rečemo torej Slovenci, ko se nam nalaga na čisto slovenskih tleh v laškem jeziku, da moramo v 8 dneh plačati toliko in toliko? (Pred očmi imamo tak plačilni nabog, ki začinja: „A scampo di spiacevoli conseguenze . . . . .“ t. j. V izogib neprijetnih posledic — idl. — a tri Slovenci naj umeje take laške groznje?)

Da se več! Pred seboj imamo dve laški povabili iste davkarje, da teka stranka mora v 8 dneh priti tje kaj idl. — In to se godi na slovenskih tleh! Kaj bi počeli Lahji v Červinjanu, ako bi prejeli slovensko povabilo od kakega tamošnjega urada? In naši Kraševci po večini — molče; ne marajo dražiti gospodov v c. kr. uradu!

Te tri dokaze o uradovanju na slovenskih tleh smo poslali na merodajno mesto v uporabo.

Naše porote. — Na prvi strani smo pričeli interpelacijo naših poslancev o goriskem porotnem sodišču, zlasti o predobro znanem sestavljanju letnega imenika. — V isti seji je interpeloval na tudi dr. Bartoli o sestavljanju letnega imenika pri okrožnem sodišču v Rovinju, češ, da so se ondi izključili iz imenika vsi taki Italijani, ki ne znajo hrvaški ali slovenski. To novico je namreč prinesla poreska „Istria“. — Na to je izjavila polvladna „Pressa“, da ministerstvo je opozirilo najvišje sodišču v Trstu, naj se letni imeniki porotnikov sestavljajo v zmislu zakonitih določb, namreč, naj se sprejemajo v imenik v prvi vrsti take osebe, ki znajo oba deželna jezika; ako pa teh ni dosti, naj se privzemó še drugi, a pri tem ni smeti načeloma izključiti takih oseb, ki poznajo edino le slovenski ali hrvaški jezik. Ta naredba je bila posledica mnogim pritožbam od

slovenske strani, v prvi vrsti od naše strani v Gorici. — Povedali smo tudi že o svojem času, da so politične oblasti bile jako natančne pri sestavljanju prvotnih imenikov. Želeli bi bilo, da bi nova interpelacija naših poslancev pripomogla k temu, da bi tudi dotična komisija pošteno izvršila svojo nalogo.

Učerajsnji „Corriere“, se dela nevednega in se čudi zlasti drugemu uprašanju interpelacije, ki meri na razdvojitve porote v slovensko in laško ter uprašja: Kdaj pa so laški porotniki v 20 letih, od kar so uvedena ta sodišča, izrekli le eno samo krivično razsodbo!!! Na to ne odgovarjamo, ker ne čutimo za to nikake potrebe! — Zanimivo pa je, kar dostavlja „Corriere“ dalje. Pravi namreč, da je naravno, da laški porotniki ne morejo biti mirni proti „izzivalcem z navade“ (razumi: slovenske urednike!), zato da Slovenci želimo svoje porote, ki bi opraščevale take „izzivalce“. Lepa hvata za to priznanje! Evo, to smo hoteli vedeti! Laški porotniki torej ne morejo drugače nego obsoditi takega „izzivalca“, kedar ga dobé v pest! — Z druge strani, seveda, pa morajo oprostiti laškega urednika, se ko bojuje „za sveto stvar“; če gre pri takem boju tudi predaleč, to nič ni, saj mu je namen blag, uzvišen, svet!

Tako je pisal isti „Corriere“ o pravdi pred rovinjskimi porotniki, ko je bil znani — no nikakor „izzivalec“ z navade! — urednik „Giovane Pensiera“ v Pulju že petkrat oproščen. Zato je že prišlo v pregovor med isteskimi Slovani, da je uprav velika neumnost, tožiti laškega urednika v Rovinju! To smo hoteli povedati, da „Corriere“ ne bo mislil, da hodimo po svetu z glavjo v mehu!

Slovenec — krotke duše. — Znano je, koliko hrupa so uzočili med Lahji nedolžni dvojezični napisi v takih okrajih, kjer prebivajo tudi Slovenci. Že zadnje smo pa povedali, kakó brezbrizno gledamo mi Slovenci v čisto slovenskih krajih — nemško-laške napise. Posebno finančna oblast kar noče poznati Slovencev na Goriskem; njeni napisi so nemško-laški; da, celo v oddaljenem Breginju se sopiri laščina poleg nemščine na lahji. — Stara pritožba je že, da ta oblast izdaja le nemško-laška dovoljenja za prodajo tobaka. Zadnje dni smo doznali, da tudi takozvane „bolete“ pri plačevanju daca na vino in meso so le nemško-laška. — In mi Slovenci lepo molčimo na vsa taka žaljenja naše narodnosti; v Lahih bi nastala popolna revolucija za kaj podobnega! Vsi naši občinski zastopi molče, ne zganajo se. Evo, a zaslužimo roganje irredentovskih listov. Prav imajo!

Interpelacije naših poslancev ne dajo mirno spati irredenti. Naravno, saj pripovedujejo toliko in takih resnic, katerim nihče ne more z uspehom ugovarjati. — Ne čudimo se, da tem listom se pridružujejo tudi polvladni listi na Primorskem, saj vemo, kakó neprijazen koalicijski veter brije od vseh strani proti nam Slovanom, katere breči si steje v zaslugi vsaka šlapa!

V Podgorji imajo navado, da vsako leto prodajajo na javni dražbi vrbove palice za podporo trtam, katere režejo na občinskem svetu pri Soči. Lahji in Ločniku, Muši, Farri in drugod prihajajo na to dražbo, ker potrebujejo tega blaga. Letos se je nekdo hudoval v „Corriere“, da dražba se je vršila le v slov. jeziku, dasi je županstvo povabilo tudi Lahe na dražbo z laškimi okrožnicami. To pa ni resničao; županstvo ni razposlalo nikakih okrožnic, ne slovenskih ne laških! Ako pa Lahji nočejo priti na tako dražbo, naj pa kar doma ostanejo, Podgorci prodajo svoje vrbove tudi brez njih!

Iz Kromberga: — Do zdaj smo imeli za občinske potrebe le 20% naklade na izravne davke, a za l. 1895. bodo znasali celih 30%. Večja doklada se porabi za pogozdenje občinskega zemljišča. To bi ne bilo nič slabega, ako bi imeli do tistega zemljišča vsi občinarji pravico. Ali temu ni tako! Do tistega zemljišča imajo le 60 občinarjev pravico, vseh je pa 81. Kakó pa pride zdaj tistih 21 občinarjev do tega, da bodo morali plačevati doklade za onih 61. Vrhu tega bodo ti plačevali tudi za popravljanje poti, za čiščenje vodnjakov itd., kar bo v korist največ tistih 60 občinarjem. To ni prav! Tiste stroške bi morali nositi le tisti občinarji, za katere se potrosijo. Občinar.

Borba za šolsko poslopje. — V Podgori se bo zidalo šolsko poslopje za štiri razrede. Ali šolska oblast si je izbrala v to tak prostor, ki ne ugaja veliki večini prebivalstva, ker je preveč znerok. Zato je podalo blizu 200 podgorskih očetov, ki imajo okoli

250 šolskih otrok, prošnjo na deželni šolski svet, naj bi ta poslal posebno komisijo, ki bi pogledala prostor, kjer želé oni imeli šolo, in premerila oddaljenosti; po njihovi želji bi stalo poslopje nekako na sredi razprostrane občine, ne pa na enem koncu, kamor imá velika večina otrok predaleč ali vsaj dalje nego je potreba, ko je na razpolago boljši prostor. To prošnjo je podpisalo tudi več staršini in med njimi sam visokor. g. Žiga grof Altem s. Ali deželni šolski svet je kar zavrnil to prošnjo! To je zbudilo med prošilci veliko razburjenje, češ, da velika večina staršev se kar takó prezre, ko gre vendar za nekaj takega, kar je njim namenjeno.

Nam se zdi opravičena želja teh prošilcev, ako ni proti istemu prostoru takó tehtnih razlogov, ki bi konečno pototazili tudi tamošnje ljudstvo v dolnjem koncu vasi. — Ker so taki prepri vedno nekoliko nevarni, zato prosimo okrajni šolski svet, da še enkrat vzame v pretres to reč.

Planinska kočn na Čaninu, katero je postavilo nemško-avstrijsko planinsko društvo, je stala 3200 gld. — To društvo si je volilo za l. 1895. za predsednika g. Aleksu Vulliemina, Vilj. Mayer-ja za podpredsednika, dr. Jul. Trubiz-a za tajnika.

Col-Zoll. — Cerkevno oskrbnistvo na Colu je razposlalo po Slovenskem neko pismo proseč, da naj se odgovarja na „Kirche St. Leonardi, Zoll“. Ni čuda, da slovenski deželni odbor v Ljubljani zahteva dvojezične ulične napise, ko hoče vsaka vasica na Kranjskem imeti dvojezično ime; za domačo rabo slovensko ime, za uradno rabo pa bolj gosposko nemško ime. Kedor ne spoštuje se sam...

Izzredl v Koprnu. — Predčerajsnem vršila se je pred tržaškim deželnim sodiščem prva razprava proti zatožencem izza poslednjih izredov v Istri. Zatožena sta bila dva dea onstranta iz Koprna: 50-letni hišni posestnik Anton Almerigogna in 16 letni veslar Josip Riccobon. Obtožba veli, da se je dne 24. oktobra t. l. zbrala na glavnem trgu v Koprnu večja množica ljudi, da demonstrirajo proti dvojezičnim napisom.

Ko so orožniki [bili so v Koprnu le štirje] prišli dva mladeniča, ki sta bili vlomila v zvonik, da bi zvonila plat zvona, zahtevalo je ljudstvo kričaje, da naj ju izpusté. Med najhujšimi kričaji bila sta obtožena. — Zatožena izpoznala je sodišče krivima prestopka § 305. kaz. zak. in obsodilo Almerigogna na mesec dni, Riccobona pa na teden dni zapora.

Dražavni užitinski davek je zopet dobila tvrdka Gorup na Reki. Tudi tu so delali zrago neki Lahji iz sosednjega krajevstva. Kako je mogoče, da se tuji državljani umešavajo v pobiranje avstrijskih davkov? Pri takih dražbah bi morali biti izključeni tuji državljani! — O tem naj blagovolé premisljati merodajni krogi!

Pedesetletnica. — V nedeljo se je vršil na Dunaju shod zastopnikov vseh dežel, ki so se posvetovali, kakó naj bi avstrijski narodi praznovali pedesetletnico vladanja presv. cesarja Frapa Josipa I. Našo deželo je zastopal deželni glavar grof Franc Coronini.

Časnikarska race. — Irredentovski listi pišejo, da predsednik višjemu deželnemu sodišču v Trstu vitez Peck bo moral iti v pokoj, ker je uzočil ono naredbo o dvojezičnih napisih. Vse to je le srčna želja irredente, ki bi najbrže rada spravila na njegovo mesto kakega svojega ljubljena, da bi slo njeno žito v lepše klasje.

„Edinost“ piše: „Minoli terek so se pričele volitve v občinski zastop pazinski; in sicer je prvi na vrsti III. razred, ki steje 2305 volilcev in bo volil 7 dni, t. j. do vstetega 17. t. m. Minoli terek je bilo oddanih 237 glasov za našo in 55 glasov za italijansko stranko. Začetek je bil torej izredno ugoden, dal Bog, da bi bil tak tudi završetek! — Iz Pazina nam poročajo, da imajo protivniki svojo posebno komisijo v dvorani ter da ugovarjajo vsemu; volilna komisija je jako velikodušna ter uvaža tudi ugovore z nasprotno strani, ako so isti utemeljeni. Sicer pa so italijanskimi menda že izgubili pogum, ker vidijo, da ostane grozde za njih — prekisló. Nič ne škodi! — Dne 12. glasovalo je za hrvaško listo 207, protivno pa 65 volilcev.

Radi žaljenja Nj. Veličanstva. 54 letni Antonio Artini, prodajalec školjk in limonade, rodóm iz tridentinskega okraja, stal je v terek pred tržaškim sodiščem, tožen žaljenja Nj. Vel. cesarja. Dne 22. oktobra t. l. zvečer namreč šla sta stražarja mimo hiše št. 20. v ulici Donata in sta slišala iz prtiličja iste hiše prihajajoče vpitje in kletvine, zaleče državo našo in nje vrhovnega poglavarja. Stražarja sta vstopila in videla, da se je Artini pretepal s svojo ženo in da je dajal svoji jezi odduška v onih kletvah. Razprava se je vršila tajno. Sodišče je obsodilo

Artinija na 4 mesečno ječo. Zapomni naj si, — saj časa bo imel sedaj dovolj — da je, dasi Tridentinec, vendar le v svojem domu avstrijsk podanik. —

Vabilo k rednemu občnemu zboru ženske podružnice sv. Cirila in Metoda za Ajdovščino in okolico, ki se boče vršil v nedeljo 16. dec. ob 3. pop. v prostorih društva „Edinost“. Na dnevnem redu bo: Pozdrav predsednice, Poročilo tajnice in blagajničarice. Volitev novega odbora. Vpisovanje novih udov. Razni predlogi.

K obilni vdeležbi vabi najljubneje odbor.

Ball-Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. enj. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) Porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. Seldem-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof.) 4.

ZAHVALA

Podpisana rodbina šteje si v dolžnost najsrčneje zahvaliti tem potom vse svoje znance in prijatelje in še posebe gospode c. kr. uradnike, ki so v takó obilnem številu spremili k večnemu počitku našo srčno ljubljeno soprogo oz. mater

Marijo Zarli,

izkazavši nam takó svoje prijazno sočutje na tej nenadomestni izgubi, kar nam je bilo v veliko tolažbo v naši globoki žalosti. Bog povrni!

V Gorici, 13. dec. 1894.

Žalujoča rodbina Zarli.

Zahvala.

Potrljih src zahvaljujemo vse svoje ljube sorodnike, častite prijatelje in znance, ki so v nedeljo 9. t. m. v takó obilnem številu spremili k večnemu počitku našo ljubljeno mater,

Terezijo Berlot

roj. Ivančič

in izkazali nam takó svoje prijazno sočutje, ki je v najbrilkejših trenutkih lajsalo našo veliko žalost.

Morsko pri Kanalu, 10. dec. 1894.

Žalujoči ostali.

Vse razbite reči

stekleno blago, porcelan, lesene reči itd. lepi

Plüss-Stauffer-Kitt

Steklenice po 20 in 30 nvč. pri

Jos. Šturli, Gorica

trgovec s steklom.

V „Goriški tiskarni“ je izšla brošura

Die

Predil-Tauern Bahn.

Str. 48. Cena 30 kr.

SARG-OV zdravst. preskušén (Spricévalo: Dunaj 3. jul. 1887.)

KALODONT

krat

MILIJONOV

veliko

preskušeno in uspeh dokazano, zdravniško priporočeno in ceno **zobno čistilo in ohranilo.** (Lobiva se povsod)

Anton Potatzky
v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega in nürnbergskega blaga
na drobno in na debelo.

Jedno in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga
za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in cunjarje.

Največja zaloga
čevlarskih, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvala.
Vozički in stoli na kolesih za otroke.
Struna za godala.

Posebnost: Semena za zelenjavo in trave.
Prosim dobro paziti na naslov:
Na sredi Raštelja št. 7.

Pisarna
civil. zemljemerca
Ivana vit. Gasser-ja
in zastop zavarovalnice
„Compagnia di Assicurazione“
di Milano
(ustanovljena l. 1826.) sta se preselila
v Gosposko ulico št. 4.
(bivša gostilna «pri zlatem levu» v II. n.)

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroči po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy
lekar blizo rotovža v Ljubljani
priporoča:
Za želodec:
„Marijinceljske kaplj. za želodec.“
Steklenica 20 kr., 6
steklenic 1 gld. 3 tuc. 4 "ld. 80 kr.

„Odvajalne ali čistilne kroglice“ čistijo želodec pri zabasanji, skazenem želodci. Skatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 skatulkami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:
„Plazinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke“. Raztvorja sliz in lajša bolečine, na pr. pri kašlju. Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:
„Protinski cvet“ (Gichtgeist) lajša in priganja bolečine v križu, nogah in rokah. Steklenka 50 kr., 5 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našeta in vsa druga zdravila sredstva se dobivajo v lekarni

Ubalda pl. Trnkóczyja
v Ljubljani zraven rotovža
in se vsak dan s prvo pošto razpošilja.

Dr. Rose životni balzam
je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešujoče in napenjanje odstranjujoče ter mlo raztopljuječe

domače sredstvo
Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. več. Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varovana varstvena znamka. Zaloga skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogerske. Tam se tudi dobi:

Praško domače zdravilo
To sredstvo pospešuje izborno, je kakoli svedočijo mnoge skušnje, stenje, znenje čini ločenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine, v skatulkah po 35 kr. in 25 kr. po pošti 5 kr. več. Na vsak delih zavojnine je moja tu dodana zakonito varstvena znamka.

Glavna zaloga
B. Fragner Praga št. 203-104, Mala strana, lekarna „pri orin“
Poštna razpošiljatev vsaki dan.

Izvesten Glasovir
se prodi za 160 gld. — Pod ugodnimi pogoji se ga tudi odda na posojilo.
Natančneje pri uredništvu „Soče“ v Gosposki ulici št. 9.

Naravne mineralne vode iz raznih studencov.
Kemični, farmacevtski in drogerijski izdelki najbolj čislane domače in tuje zdravilske posebnosti.
Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto.
Ribje olje z železom ali železnim jedom.
Najčistejše žveplenokislo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo.
Zdravila za živino, konjski cvet, konjski prašek, goveji prašek. Homeopatična zdravila.
prodaja novoustanovljena lekarna
A. Glühich v Robatišču.

Lovski pes!
angleške pasme, učen za lov, 1½ leta star je na prodaj. — Kje pove iz prijaznosti uredništvo „Soče“.

2 zlati 13 srebrnih svetinj 9 častnih in priznanih diplom

Kwizde restitucijski fluid
C. in kr. priv. pralna voda za konje.
Cena steklenici 1 gld. 40 kr.
Ze 30 let v rabi v dvornih konjarnah, v večjih vojaških in zasebnih konjarnah. Za okrepčevanje konj pred in po večjem delu, pri zvinjenjih, pri otrpjenju žil itd. usposobi konja k izrednim uspehom.

Glavna zaloga:
FRANZ JOH. KWIZDA, k. u. k. österr.-ung. u. kónigl. rum. Hoflieferant. Kreisapotheker Kornenburg bei Wien.

Dobiva se v vseh mirodničnih ali drogerijskih nese drzav.

Prav fin med
iz akacijnih, travniških in gozdnih cvetic v satvoji in izcezen katerega je kupila od preč. duhovnega gospoda, prodaja na debelo in drobno
Ana Kogoj, Čepovanka
v Semeniški ulici št. 8. in na pokritem sadnem trgu pri veliki vojašnici. Priporoča ga posebno mbelarjem kot pitomec.

Svojo veliko zalogo olja iz oliv
priporoča
Enrico gm. Carlo Gortan,
Via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni] sen

Namizni raki
najzborniše pler. ite vrste, vsak dan navljeni in v pošnih koških franko s povzetjem razpošiljani pod jamstvom, da pridejo živi na mesto.

110 Suppen	po 2-75 gld.
80 Mittel Tafel	3-25
60 Riesen z debelima klesčama	4-
40 Solo-Riesen	5-
32 Hoch-Solo-Riesen, čudovite živali,	6-

F. Schapira,
Krebse-Export in Stanislav N. 572.

Saunig in Dekleva
Nunska ulica št. 16.
Zaloga vseh vrst sivalnih strojev. Singerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70 torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvokolesa, lovske puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

Čudovite kapljice
sv. Antona Padovanskega

Neprekosljive zaradi čudovitih močij in odstranijo v kratkem času s priprosto rabo ene žličice dvakrat na dan, vsaktero bolezen žlečedno, zlate žile, omotice, hipohondrije, na jetnih, skazene krvi.

Cene ene steklenice 30 kr.
Prodaja se v vseh glavnih lekarnicah na svetu. Za naročitev in pošiljatev pa edino v lekarnici

Cristofoletti v Gorici.
Od mnogih zahval priobčujemo tu le dve:
V Št. Štebri na Koroškem. 17 april Z velikim veseljem Vam naznanjam, da je moja mati ozdravela, ko je zaužila 2 stekl. Vaših slavnoznanjih kapljic sv. Antona. Imela je krč v prsih, katerega mnogi zdravniki niso mogli ozdraviti, dokler me srečen slučaj ni opozoril na Vaše čudovito zdravilo. Pošljite mi . . . itd. **Janez Konečnik.**
Mallenberg. Nad 20 let trpel sem na srčni bolezni, dokler nisem začel uživati sprovedih kapljic sv. Antona. Prosim, da mi zopet pošljete . . . itd. **Johann Krautitsch.**

Naznanilo.
Usojam se p. n. častitim gg. gostilničarjem v mestu in na deželi uljudno naznanjati, da bodo cene **pivu v steklenicah** od 1. decembra t. l. naprej znižane in sicer za mesto 10 kr., za deželo 9 kr. steklenica.
Steklenice polnijo se v tovarni z najboljšim pivom katero se, da je bolj trpežno, pasterezira. Steklenice s patentovano zamah so vse plombovane.
Zahvaljujoč se za doseganje naročitev se tudi za bodoče udano priporoča
zaloga vrhniškega piva v Ra batti št. 18.
Joško Rován, zastopnik.

„Slovanska knjižnica“
se prodaja:
V Gorici: v tiskarni, pri Jeretiču in Pallihu; v Ljubljani: pri Zagorjancu, Giontiniju in Gerberju; v Trstu pri tobakarnarju Lovrenčiču nasproti veliki vojašnici; v Kranju: knjigar Fiorijan; v Celovcu: knjigar Raunicker na Novem trgu.

Odlikovan z srebrno svetiljo na obrtni razstavi v Gorici l. 1894.

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, cerkv. oskrbnistvom ter slavnemu občinstvu
prietno garant. Lebelno-voščene

sveče
voščene zvitke, sveče nižjih vrst za stransko razsvetljavo cerkv in pogrebe. **Kudilo lagrima, stenje in stekla za večno luč.**

Za pristnost sveč, katere nosijo protokol, tvorniško znamko, jamčim z „100 gld. ali 200 kron“.
Nadejaje se obilnih naročil zagolavljam točno postrežbo po mogoče nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem
J. Kopač, svečar.

Odlikovan z srebrno kolajno v Gorici 1891.

Za trgovce in krošnjarje!
Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: moške in ženske nogavice, Jägerjevo perilo, robeje itd. v tovarniški zalogi
Jos. Mandl, Dunaj
I. Schwertgasse 3 (bei Wipplingerstrasse 18.)
Najtočnija razpošiljatev po železnici in pošti na vse strani.

Lekarna „k **J. PSERHOFER**'ja Dunaj, I., Singerstrasse 15.
Kri čistilne kroglice prije univerzalne kroglice
imenovane, zaslužijo slednje ime po vsej pravici, ker je v resnici jako mnogo boleznij, v kojih so te kroglice zares izvrstno učinkovale.
Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene in je malo obitelji, kjer bi ne imeli vsaj malo zalogo tega izbornega domačega sredstva.
Mnogi zdravniki so priporočevali in priporočujejo te kroglice kot domače sredstvo, vzlasti proti vsem boleznim, ki nastanejo vsled **slabe prebave** in vsled **obstrukcij**.
Od teh kroglic stane: 1 skatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitok s 6 skatljicami 1 gld. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr. Če se poprej vpošlje denarni znesek, potem stane poštnine prsta pošiljatev: 1 zvitok kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 2) kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko jeden zvitok se ne more pošiljati.)
Prosi se, izrecno „J. Pserhofer-ja kri čistilne kroglice“ zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake skatljice na navodilu o uporabi stoječi podpis **J. Pserhofer** in sicer z **rudečimi** črkami.
Bernhardineki Alpkrauter od W. E. Bernharda iz Brezovca, ponuja zalogo v vseh zadevah. — Steklenica 1/2, 2 gld. 50, 1 stekl. 1 gld. 40, 1/2 st. 70 kr.

Balzam zoper ozeblino J. Pserhofer-ja, 1 lonček 40 kr. s poštnine prosto pošiljativjo 65 kr.
Sok od ozkega trpotca Spitzwegerichsaft, 1 stekl. 50 kr.
Američansko mazilo zoper protin, 1 lonček 1 gl. 20 kr.
Prašek zoper pótne noge, cena skatljice 50 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 75 kr.
Balzam zoper golšo, 1 stekl. 40 kr., pošiljativjo 65 kr.
Angelški balzam, 1 steklenica 50 kr.

Življenska esenca (Praške kapljice), 1 steklenica 22 kr.
Fijakerski prašek za prsi 1 skatljica 35 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 60 kr.
Tannochnin-pomada J. Pserhofer-ja, najboljšo sredstvo za rast lasij, 1 pušica 2 gld.
Univerzalni obliž prof. Stedela, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 75 kr.
Univerzalna čistilna sol A. W. Bulricha, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razen tu imenovanih pripravov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu- in inozemske farmacevtske specialitete ter se poskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje. — **Pošiljatev po pošti** izvršujejo se najhitreje proti temu, da se pr j vpošlje denar, večje narobe tudi proti povzetju zneska.
Če se preje vpošlje denar (najbolje s poštno nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljatevah proti povzetju.

tako obsirna, da danes ne bo časa razmotrivati vseh predlogov, ki so jih stavili tržaški Slovenci. Apelujemo torej na Vašo previdnost, da se zadovoljite glede na končen program, da vzamemo Vaše predloge na znanje in da jih bode izvršilni odbor stranke o primerni priliki uvažal. Ako se bomo ozirali na vse, dnevnega reda ne izvršimo. Torej prosim vse, da naj se poleže nespornost. Ostanimo pri tem, kar je danes naš program, in dovršimo ga! (Dobro!)

Poročevalec g. Luka Svetec: Rekli smo in privedli tržaškimi tovarštvom, da se bo v vseh točkah ozir jemalo na istrske Hrvate. Dobro je to! Ali da se razvija kulturna in politična vzajemnost, tega nam ne kaže združiti. Če se okoliščine ugodneje razvijó, saj se zopet najdemo. Vsak napredek drugih Slovanov nam je ljub in je tudi naš napredek. No, Hrvati sami še niso jedne misli, še sami ne vedo, katera stranka je na pravem potu. Na Češkem tudi mej sabo niso jedini in mi se v te prepire ne moremo spuščati, zato je mislim, da se za sedaj predlagani dodatek ne sprejme. Idejov na čelo postavljati za sedaj ne gre. Imeti jih sicer moramo vedno pred očmi, ali z njimi samimi v političnih vprašanjih nikdar nič ne dosežemo. (Odobravajo.)

Prestopi se k glasovanju. Odobri se predlog g. dra. Gregorčiča in predlogi tržaških zaupnih mož razun tistega, ki se tiče „politične vzajemnosti z avstro-ogerskim Slovani“. (Besedilo odobrenih resolucij glej v zadnji „Soči“.)

Predsednik da na razpravo drugi odstavek VII. točke v načrtu:

„Narodne stranke“ delovanje vodi izvršilni odbor v Ljubljani, kateri bodi v neprestani delavni dotiki in vzajemnosti s političnimi vodstvi izvenkranjskih Slovencev. — ter pripomni, da je došel predlog posl. g. Lenarčiča in drugov, po katerem naj „zvršilni odbor“ sestaja iz petero udov v Ljubljani, se voli vsako leto ter po potrebi pomnožuje z tidi s posvetovalnim glasom“.

Poročevalec g. dr. D. Majaron pravi po nekaterih uvodnih besedah, da hoče organizacijo narodne stranke nasvetovati le v glavnih potezah ter da kaže sestavo organizacijskega statuta prepustiti izvršilnemu odboru. Pravi zastop stranke bodi zbor zaupnih mož, ki naj določa načela in glavne namene delovanju stranke. Poglavitni organ, ki izvršuj zborove sklepe in določaj dejanja stranke od slučaja do slučaja, bodi izvršilni odbor v Ljubljani, ki se lahko vsak hip zbere. Da pa bude ta odbor ravnal kolikor moči po mislih stranke ali vsaj njene večine, sklepa naj o delovanju stranke, posebno ob važnih vprašanjih, združen z zastopniki naroda (Dobro!). Ti zastopniki naj bodo okrajni zaupni možje, katere, za vsak sodni okraj jednega, nasvetuj zbor zaupnih mož, in pa poslanci narodne stranke. Na ta način bomo imeli srednji organizacijski člen mej zborom zaupnih mož in izvršilnim odborom: odbor zaupnih mož. Srce stranke pa ostane izvršilni odbor v Ljubljani. Njegova naloga bude, osobito prvi čas, da izvede podrobno organizacijo. Stranka mora gledati, da dobi prav veliko značajnih in zavednih mož po raznih krajih dežele, — to so občinski zaupni možje, ki bodo vsak v svojem obližji čuvali naše svetlinje, budili svoje ožje rojake k zavednosti in politični delavnosti ter jih zbirali okrog sebe. Take majhne politične združbe po vseh večjih občinah naše dežele morajo biti idejal narodne stranke: ako bi jih dosegli od kraja do kraja, tedaj bi bila zmaga našega naroda in slovenske narodnosti za zmajr dobljena! (Živo odobravanje).

Govornik meni, da je taka organizacija vsega priporočila vredna. Ona je posneta po organizaciji drugih strank, katere se hvalijo, da so na ta način dosegle velike uspehe. Pred vsem je gotovo, da taka organizacija zanese politično zavednost globoko v ljudstvo, da daje poročstvo za združeno delovanje po jednih in istih načelih. Taka organizacija je prava demokratična: v njej ne vlada nikak pojedini prvak, nego do veljave lahko pride vsak še tako preprost glas ljudstva, in omogoči se torej vlada vseh vsem v korist. (Dobro!) Govornik hoče torej priporočati, naj se vsprejme resolucija z neko izpremembo, ki izvira iz tega organizacijskega temelja. Ali jedno naj ostane neizpremenjeno! Tc namreč, da mora vodstvo naše stranke biti v neprestani delavni dotiki in vzajemnosti s političnimi vodstvi izvenkranjskih Slovencev! Ta misel, ta zapoved izvršilnemu odboru, ne

potrebuje nikakega utemeljevanja! Četudi bomo organizovani samo za Kranjsko, tedaj vendar naša narodna stranka ne sme nikdar zaiti na pota lokalne in separatistične politike! Naša politika bode tudi odslej slovenska in mora skušati, da zjedini Slovenijo, četudi vselej ugodnega odgovora ne dobi! To je jasno! (Splošno odobravanje). Predlaga torej, naj shod zaupnih mož s Kranjskega 1. vsprejme resolucijo VII. točka, 2. stavek, 2. odstavek, ki naj se tako-le glasi: — — —; njeno delovanje naj vodi v skupno z odborom zaupnih mož izvršilni odbor v Ljubljani, kateri bodi tudi v neprestani delavni dotiki in vzajemnosti s političnimi vodstvi izvenkranjskih Slovencev. — 2. voli takej v izvršilni odbor petnajst ljubljanskih mož; — 3. nasvetuje takoj okrajne zaupne možje; — 4. naroči izvršilnemu odboru, da sestavi statut organizacije in izvede podrobno organizacijo „narodne stranke“.

Predsednik otvori debato.

Posl. g. Lenarčič izjavi, da glede na pojasnila g. poročevalca ne vzdržuje več svojega predloga.

Posl. g. prof. Mandič: Častita gospoda! Da dosežemo jedinstvo tudi v javnosti, na to delati je dolžnost našega časnikarstva. Naša glasila naj priporočajo in utrjuje narodnost, naj pa postopajo jedinstvo po določenem programu! Ali nismo videli v delovanju naših časnikov, koliko nam nedostaja glede organizacije? Skrbeti moramo torej, da se bode v bodoče hodilo po jednaki stezi, jedni in jedini. Poznato je, da je naše časnikarstvo, posebno na periferijah, moraino in gnotno v slabem stanju. Uboji uredniki morajo vsak dan nekaj novega izerpiti iz svoje glave, da zadovoljijo občinstvo, katero dandanes preveč trija od narodnega novinarja. Tem slabše pa je se časnikarjev gnotno stanje. Naše narodno časopisje, posebno pa izven Kranjske, je jako slabo podpirano. (Hes je!). Znano je tudi, gospoda, da Vaši sosede Nemci v najnovjšem času, posebno na Kranjskem, kupovajo zemljišča, da slovenskega kmetu izzenajo z njegove dedščine. (Zalibog! Res je!). Kar pride narodovih posestev podoben, zemljiše na licitacijo, vsa ta posestva prikupi in pokupi Nemec, kateri je združi pod nemškim imenom. To se godi zalibog tudi že na jugu, posebno na Primorstem. Zatorej se nam, tržaškimi rodoljubom vidi, da je bila naša dolžnost, da stavimo k točki VII. dodatek (čitar):

„V dosegu organizovanja narodnega dela in vzajemnosti med nami v vseh pokrajinah naj se skrbi za jedinstvo postopanje narodnega novinstva in za krepko podporo istemu v duševnem in gnotnem oziru. Posebno naj se skrbi za ustanovo skupnega organizacijskega fonda“.

Predsednik: Vzeti smo ta dostavek na znanje in je tudi sprejet, ker je že poročevalec našel, da bi bil potreben organizacijski fond (Tržaški Slovenci: Mi želimo skupni fond. Vi samo za Kranjsko!)

Predsednik pojasni nekatere strani glede volitve izvršilnega odbora in nasvetovanja okrajnih zaupnih mož za Kranjsko. —

G. dr. Treo pravi, kar opazujemo; je razširjevanje nemščine v uradovanju. Ravno narodna stranka bode morala take pojave jemati na znanje in praktično delati na to, da se taki nedostatki odpravijo. In zato treba je pojasniti, kdo bi bil v tem oziru izvršujoči faktor; ali slovensko politično društvo ali izvršilni odbor. Tudi treba stranki časopisov.

Poročevalec g. dr. Majaron pojasnjuje, da spada v področje izvršilnega odbora, poiskati si takih orzansov, ki bodo kakor n. pr. politična društva in poslanci zastopali težnje stranke nasproti vladi. Tudi bode njegova skrb, da si stranka pridobi časopisov, ki bodo delovali po njenih načelih in namelih.

Pri glasovanju se vsprejmo vsi predlogi g. poročevalca, kakor tudi dodatek g. prof. M. Mandiča. Besedilo sklenjene resolucije glej v zadnji „Soči“.

(Dalje prihod.)

Nemškutarstvo ustaja.

Iz Ljubljane. (Izv. dop.)

Iz mojih dosedanjih dopisov ste že razvideli, da se na Kranjskem nemškutarja vedno bolj razširja in da mnogi ljudje, ki včasih hočejo veljati že za narodnjake ali vsaj za dobre katolike, kaj pridno nemškutarijo podpirajo.

Tako je gospod proš dr. Klofutar v deželnem šolskem svetu ugovarjal, da bi se slovenski učni jezik za nekatere učne predmete razširil tudi na goreno gimnazijo, in pri tem priporočal, da naj bi se vsaj se na spodnji gimnaziji bolj gojila nemščina. Gospod bi menda rad, da pridemo tje kaj, kjer smo, bili pod Stremayerjem. Obzalovati je pa to, da se od neke strani nikdo ne upa upreti takemu postopanju zastopnika cerkve v deželnem šolskem svetu. To naravnost dokazuje, da se naša konservativna stranka s tem strinja, temur se sveda ne moremo čuditi povsemem, kar smo že zadnje čase doživeli.

Pred leti se je našel bil tudi nekdo, ki je zagovarjal nemški gorenji gimnazij v slovenskem listu, ki je izhajal z vladno pomočjo. Opravičeval je to s tem, da drugače ne bodo razumeli slovenski dijaki predavanja na visokih šolah. Da je to povsem smešno, pač vsakdo spozna. Kako je mogoče, da bi kdo, ki se od 3 razreda dalje celih deset let učil najmanj po tri ure nemščine na teden, je naposled toliko ne razumel, da bi mogel z uspehom poslušati na visokih šolah. Kaj lazeza za zlato jemati se pač pravi vse prenikzo ceniti zmožnost naših slovenskih dijakov.

Da pa razumemo vso smešnost tega argumenta, se pač moramo uprašati, kako je pa mogoče, da bi dijaki v peti soh razumeli nemško predavanje, ki se mnogo let manj uče nemščine nego vseničileniki. Kdo morda poroče, vsaj zato pa zahteva gospod proš, da naj se bolje goji na dolenji gimnaziji nemščina in naj se vsak predmet že takoj predava v nemščini. Za Boga, ali hočete zahtevati, da bi morda dijak 1. gimnazijskega razreda več znal nego vseničileniki. Seveda se potem lahko zahteva nemški učni jezik za nižje in dosledno bi po tem modrem umenju le do tega prišli, da morajo otroški vrteci biti nemški in da morajo slovenske matere že svoje otroke takoj učiti nemščine, če hočejo, da bodo pozneje kedaj izhajali.

Sicer pa imamo drugačne politične dokaze, da ni ravno treba, da bi kdo že na gorenji gimnaziji raznih predmetov umel v jeziku visoke sole. Na orientalni akademiji na Dunaju se predava v francoščini in vendar izhajajo dijaki, dasi ni v Avstriji nobene francoske gimnazije. Nauče se dovolj francoščine za svoje pozneje življenje. Mi pač torej mislimo, da se ni najmanj bati, da bodo slovenski dijaki tudi izhajali na visokih šolah, — to tudi niso na višji gimnaziji vseh predmetov poslušali v nemščini. V Avstriji nimamo nobene tehnike kjer bi se italijanski predavalo, vendar izhajajo dijaki laske realke.

Seveda, če se kaže že kaj nekaterimi Slovenci tako naidušenje za nemštvo, potem pač ni čudo, da naši nemškutarji mislijo, da je za nje že prišel prvi čas, zlasti, ker jim je tudi vlada naklonjena. Sklenili se te dni, da v Ljubljani osnujejo svojo tiskarno in svoj dnevnik, in potem nastopijo popolnoma v politično življenje. Ne računajo napačno. Drugo leto so deželnozborske volitve in znajo pridobiti kak mandat kje na Kočevskem, kajti, kdo ve, če ne bodo nekateri ljudje volili rajši nemškutarja, kakor koga njim nepovoljnega Slovenca. Nov list bode seveda hrano dobival iz vladnih jaslij, pa tudi se od kake druge strani bode kaj padlo. Tiskarna bode le podružnica Kleinmayrjeve, kjer se tiska uradni list. Nova tiskarna se osnuje le radi tega, da bi se manj videla odvisnost lista od vlade in da bi ne bilo treba nakrat jo potegniti iz tiskarne, ko bi na Dunaju vladal drug sistem.

Sicer se pa govori po Ljubljani, da se mej konservativci in nemškutarji vrše že neka pogajanje zastran bodočih volitev. Pred vsem se bode gledalo, da se spravi še jeden mož bolj nemškega mišljenja v deželni odbor in da potem prideta v deželni šolski svet dva moža, ki bodeja imela več zmisla za nasvete gosp. prošta Klofutarja. Čuje se, da gospod Hein ni povsem zadovoljen z našim deželnim glavarjem Detelo. Mož se mu ne zdi dovolj fin, zlasti ni plemenit, kakor je deželni predsednik sam. Zato si je pa deželni predsednik, ko je bil na lovu na Notranjskem izbral v ta namen drugega moža, namreč Hugona Windischgrätza, katerega bi naša konservativna stranka že bila rada spravila v državni zbor. Hugo Windischgrätz bi bil tudi na nekem drugem mestu jako priljubljen. Mož tudi nima na sebi tega madeža, da bi čutil kaj ljubezni do slovenske narodnosti. Konservativna stranka bi poskusila v velikih občinah na Notranjskem spraviti ga v deželni zbor. V tem slučaju bi gospod Detela se zopet umaknil na mesto navadnega dežel-

nega odbornika. Res lepo bi bilo, ko bi sedeli v deželnem odboru poleg kneza na čelu, Schaffer, Detela in dr. Papež, prava nemška triperesna deteljica. To kaže, da se dva ali trije drugi konservativci hrepene po deželno občinskih sedežih. Vse pa kaže, da se za Kranjsko bliža nova doba nemškutarije, ako se merda kaj na Dunaju ne spremeni, kar bi ljubljanski nemškutarji gospodi štrno zmešalo.

Dopisi.

Od beneške meje. — Kakor navadno

vsako leto imeli so v polasteni vasi ob meji javni ples. Seveda, brez tepežke ni mogoče dati plesu popolne časti in sijajnosti. Isto je bilo tudi pri letošnji zabavi. Po končani tepežki in plesu, popivalo se je v prvi vaški krčmi „Pri pošti“. Po polnoci ukaže občinski obhodnik, naj se krčma zapre. A gospodje gostje in krčma so bili preveč dobre volje, da bi ostavili sladko vince ter si poiskali posteljo. Ko večkratno opominjevanje ni pomagalo, porabi obč. obhodnik silo.

A to je obhodnik po par tednih slano občutil. Vaški renogati so napravili tožbo, v kateri je bilo veliko izmišljenih rečlj. Valod tega je bil obč. obhodnik izpuščen iz službe. Premetena tožnika sta bila dva: krčmar in njegov prijatelj, ki ni popolnoma nič videl ni slišal ter obč. obhodnika tisti dan še videl ni.

Pri preiskavi v občinski pisarni dokazalo se je, da radi morebitnih pogroškov, ki jih je obč. obhodnik napravil, bi ne imel zgubiti službe. Priče so se jako križale, tako da se lahko reče, da krčmar je tožil obhodnika za oslovo senca.

Tudi zapisnikar pri občinski izprašovalni komisiji (morda iz prijateljstva do krčmarja) je vtikal uprašanja na priče, da bi ta obč. obhodnika bolj potlačila. Ali je to zapisnikarju dovoljeno, kaj se vam zdi g. urednik?

Razvidno je torej, kako višje oblasti poslušajo lažnjivo pritožbe Lahonov v škodo Slovencev.

Iz gradskega vikarjata 10. dec.

Dne 30. m. slavili so naši vikarjani imendan svojega mnogo zaslužnega dušnega pastirja gosp. And. Znidarčič-a.

Že predvečer priredil je tukajšnji občinski svet njemu na čast prav lepo ovacijo. Naš vrli pevski zbor pozdravil ga je s skrasnim, ubranim peljem. Pa tudi topiči dali so s svojim razlegajočim se glasom odduška radosti in veselju tukajšnjih vikarjanov. Umetalni ogaji in pritrkovanje zvonov naznanjalo je vsem vikarjanom, naj bi se spominjali imendne svojega dušnega voditelja.

In res, nastopni dan se je zbralo tukajšnje ljudstvo v ogromnem številu v vikarjatski cerkvi pri slovesni sv. maši, da bi prosili Vsemogočnega, naj bi jim ohranil še mnogaja leta v njih sredi zdravega in čilega za dušno in telesno blaginjo, unetega dušnega pastirja.

Dragi vikarjani! Prav je torej, da znate na tako dostojen način ceniti in slaviti neprecenljive zasluge in vrline dušnega zaščitnika in voditelja. Bog ga živi! — Vikarjan.

Iz Kobarida. V ponedeljek 10. t. m. je naše mlekarско društvo pričelo svoje delovanje. Začetek je nepricakovano dober in ako vzamemo v poštev, da je tak začetek zelo težaven, ker naše ljudstvo je nezaupno, dokler ni koristi, dalje da so ljudje v zadnjem času mnogo najlepše živine prodali in da živina glede na mleko ni še vrejena, — lahko rečemo, prav dober, kajti nabralo se je že prvi dan nad 2 q mleka. To število se pa v par letih gotovo podvoji. Besede tedaj niso ostale samo besede, ampak ukljub mnogemu nasprotovanju in ugovorjanju postale dejanje, katero obeja našemu ljudstvu lep gnoten pripomoček, ako ga bode pametno obrabalo sebi v korist.

Da se je pa naše mlekarско društvo ustanovilo, ima največjo zaslugo društveni predsednik g. Anton Juretič. Hvala mu zato! Naše ljudstvo mu bo za njegovo prizadevanje gotovo hvaležno.

S Srpence. — Dne 29. m. m. sva bila

z več. g. vikarjem I. Sedejem, na Livku, da slišiva in presodiva nove tamošnje zvonove, katere je vžil ljubljanski zvonar g. Samassa. Zvonovi so trije, ubrani pa so v temeljnem trizvoku es-dur tonu: Es, g, b. O tem tonu trdi slavni, globokočuteči glasbenik B e e t h o y e n, da je ton ljubezni, požnost in moči. In v resnici! — Livški

